

***Az Iris aphylla ssp. hungarica* (W. et. K.) Hegi szendrőládi populációjának állapotfelmérése**

MARSCHALL Zoltán – PÉLI Evelin

EKTF Növénytani Tanszék H-3301 Eger Pf. 43.

Az előzetes közlemény a magyar flóra egyik növényritkaságának Szendrőlád község határában található populációjának jelenlegi állapotát mutatja be. A munka egy többéves kutatási project első része, melynek célja e ritka növény élőhelyének megőrzése. A növényt az eddigi terepbejárások során a környéken máshol nem észleltük. A vizsgált terület alapkőzetét tekintve úgynevezett Bükhegyi Márvány formáció, amelynek jellegzetes kifejlődése barnásfehér, vastagpados, durvakristályos mészkő. A vizsgált terület növényzetére jellemzőek az erősen degradált cseres-tölgyes, molyhos tölgyes mozaikokkal tagolt másodlagos gyeptársulások, mely utóbbiak a korábban felhagyott szőlőterületeken és azok tőszomszédságában alakultak ki. Ezek főleg *Agropyron repens* és *Brachypodium pinnatum* dominálta erősen bolygatott gyepek. A hajdani sztyepp területek elcserjésedése, illetve beerdősülése szinte teljesen visszazorította az *Iris aphylla* eredeti élőhelyét, melyek gyéritése valószínűleg megállíthatja a kedvezőtlen folyamatokat. Kutatási célunk ezen munkálatok előkészítése volt.

A vizsgálat során 9 állandó 4 x 4 m-es kvadrátot jelöltünk ki a különböző degradáltságú növényzeti típusokban. A kvadrátokat klasszikus cönológiai módszerekkel felvételeztük, valamint a cserje és lágyszárú szint borításának mintázatát rögzítettük. Ponttérképen jelöltük az *Iris* tövek eloszlását az egyes kvadrátokban. Eredményként a következőket állapítottuk meg. A vizsgált területen jelenleg kb. 600 tő (leveles hajtás) található. Ebből 1998-ban kb. 80 virágzott és kb. 60 termést is hozott, ami bizonyítja a termésképzés zavartalanságát. Az egyes kvadrátok borítottsági adatait értékelve kitént, hogy jelenleg a legvitálisabb (virágzó és termésses) *Iris* polikormonok a cserjék által fedett ökotónokban találhatóak. Az erősen degradált, közel 100 %-os borítottságú másodlagos gyepek kvadrátjaiban a tövek eloszlása diszpergált, igen kevés virágzó egyeddel.